

Baluwa yandikigwe na Yakobo Ulongozi

Kitabu cha Yakobo chandikigwa na munhu imoja yokemigwa Yakobo. Yogesigwa kakala Yakobo ndugu yake Yesu, yakalile kilongozi wa kibumbila cha ichanduso cha wanhu wamtogole Yesu na kakala imoja mna umting'hano wa ako Yelusalemu (Sang'h 15:13). Vivija mtumigwa Paulo kamkema mhanda ya kibumbila cha wanhu wamtogole Yesu ako Galatia (Gal 2:9). Wanhu oifunza mbuli ogesa kamba kitabu cha Yakobo chandikigwa behi na mwaka wa 50 toka kuvumbuka kwa Kilisito. Kwavija Yakobo kakala kilongozi wa kibumbila cha wanhu wamtogole Yesu ako Yelusalemu, yogesigwa kandika kitabu kino viyakalile kuko.

Yakobo kawandikila kitabu kino “makabila longo na mabili gapwililike mwiisi yose” (Sula ya 1:1). Mbuli za kuifunza zili mkitabu cha Yakobo ni za wanhu wose wamtogole Yesu lakini viyatambule mbuli kamba, “makabila longo na mabili,” yokoneka kamba Yakobo kawandikila Wayahudi wamtogole Yesu. Kwavija ikitabu kilondigwa kiwawikile wanhu wengi, avo kalonga mbuli nyingi, Yakobo kagangamiza mbuli ya kutamanila na kusang'hana vikuilumba. Kutamanila kwa ukweli kokoneka kwa kusang'hana (Sula ya 2:17). Vivija kowazuma mbuli ya kuwatonga ng'hani wanhu wagoli (Sula ya 2:1-4). Na kotulongela tuiteganye na ulonzi wetu (Sula ya 3:1-12).

Mbuli zili mkitabu

Yakobo kowalamusa wasomaji zake (Sula ya 1:1).

Abaho kowagela moyo wanhu wamtogole Yesu wafunge umoyo wahagaya (Sula ya 1:2-27).

Abaho kolonga viilondigwa kutamanila kula-gusigwe kwa kusang'hana (Sula ya 2:1-26).

Abaho kolonga mbuli vizili na nguvu (Sula ya 3:1-12).

Abaho Yakobo kosimulila vija nzewele ya Imulungu viili na nzewele ya mwiisi viili (Sula ya 3:13-4:10).

Abaho kowazuma wasomaji zake mbuli ya kuitapa (Sula ya 4:11-5:6).

Yakobo komambukiza kitabu chake kwa kulava mafundizo gayagwe (Sula ya 5:7-20).

¹ Niye Yakobo namsang'hanaji wa Imulungu na Mndewa Yesu Kilisito, nogalamusa makabila longo na mabili gapwililike mwiisi yose.

Kugezigwa

² Ndugu zangu deng'heleleni, mwahagezigwa miyanza mingi,

³ kwavija mojuwa kamba kutamanila kwenu kwahagezigwa modaha kufunga umoyo.

⁴ Loleni, kufunga umoyo kwenu kuwagangamize mbaka kuuhelelo, ili mukangale na mutelele, bila kuhungukilwa na kinhu chochose.

⁵ Kamba munhu yoyose kumwenu kahungukilwa nzewele, yampule Imulungu nayo komgwaa, kwavija Imulungu kowagwaa wanhu kwa moyo unogile bila kulola kitala cha munhu.

⁶ Lakini yahampula yatamanile na sikuyawe na shaka, kwavija munhu yoyose yokona shaka kaigala na ng'humbi ya bahali isoligwa na beho kuno na kuno.

⁷ Munhu kamba ayo sikuyagese kodaha kupata kinhu chochose kulawa kwa Mndewa,

⁸ kwavija munhu ayo hagangamale bule na kotanga tanga mzimbuli zose zoyotenda.

Ukiwa na ugoli

⁹ Munhu yamtogole Yesu kuno mkiwa yadeng'helele kipindi Imulungu vonda yamwinule,

¹⁰ na munhu mgoli yadeng'helele yahatendigwa munhu mdodo, kwavija munhu mgoli kolawanya kamba luwa.

¹¹ Kwavija zuwa dolawa na ukali wake donyaza minoga, na maluwa gohuluka na unovu wose onangika. Vivo ili kwa munhu mgoli kosegela hata kamba kamzisang'hano zake.

Kugezigwa

¹² Kamweda munhu ija yofunga umoyo kipindi yahagezigwa, kwavija yahagangamala kobokela fungu da ugima uyalongile Imulungu kowagwaa wanhu omnogela.

¹³ Munhu yahagezigwa sikuyalonge, "Imulungu konigeza," kwavija Imulungu hagezigwa na nzambi, na heyo hamgezaga munhu yoyose.

¹⁴ Munhu kugezigwa kwa mbuli ya kukwegigwa na kunamata mumtego wa kusulukila kwake kwi-hile.

¹⁵ Kusulukila kwihile kwahepa kolela nzambi, nazo nzambi zahakangala zolela ifa.

16 Ndugu zangu iniwanogela, sikumuviziligwe.

17 Kila nhunza inogile na itelele, yolawa kuu-langa kwa Imulungu yalumbile vose vilava mu-
lenge, heyo hagalukaga bule kamba sisila.

18 Kasagula kutulela kubitila imbuli yake ya kweli, ili tuwe wanhu wa ichanduso mna ivinhu vose viyaumbile.

Kuhulika na kusang'hana

19 Ndugu zangu niwanogela, kumbukeni mbuli ino! Kila munhu yabuhe kuhulika, sikuyabuhe kulonga hebu kugevuzika.

20 Kwavija kugevuzika kwa munhu hakudaha kumtenda munhu yatende ganogile goyolonda Imulungu.

21 Avo lekeni gehile na ganyolodoke gose, mui-bokele kwa uhole imbuli ihandigwe mmizoyo yenu, imbuli idaha kuwakombola.

22 Sikumuivizile wenyego kwa kuihulika mbuli yake iiyeka, lakini musang'hane kamba viilonga.

23 Munhu yoyose yoihulika mbuli lakini hasang'hana kamba viilonga kaigala na munhu yolola kihanga chake mkiyoo,

24 yahailola goya mwenyego bahaja kosegela na koisemwa viyali.

25 Lakini munhu yolola goya malagizo gatelele gowatenda wanhu walekesigwe, na kogendelela goya siyo kwa kugahulika kwiiyeka na kugasemwa, lakini kogasang'hana, Imulungu komtenda yamwede kwa kila kinhu choyotenda.

26 Kamba munhu yoyose kogesa komtambikila Imulungu na hadaha kululongoza lulimi lwake,

kumtambikila kwake Imulungu mduhu kinhu na koivizila mwenyego.

²⁷ Kutambika kunogile na hakufitile mgameso ga Imulungu Tata uko kuno, kuwataza wana iwakiwa na kuwataza wagane mmagayo gao na kuilolesa mwenyego sikuunangigwe na mbuli za mwiisi ino.

2

Wanhu ozumigwa mbuli ya kuibagula

¹ Ndugu zangu, mweye mumtogola Mndewa Yesu Kilisito, Mndewa wa ukulu, avo sikumuwabagule wanhu.

² Geseni kamba munhu imoja yavalile pete ya zahabu na viwalo vinogile ng'hani keza mumting'hano wenu, vivija keza munhu mkiwa yavalile viwalo vifitile,

³ kamba mwahamtonga munhu ayo yavalile viwalo vinogile ng'hani na kumulongela, “Kala hano hanogile,” lakini momulongela munhu ija mkiwa, “Gweye ima haja, hebu kala hasi mmagulu gangu,”

⁴ baho moibagula wenyego na motagusa kwa magesa genu gehile.

⁵ Ndugu zangu niwanogela, tegelezeni! Imulungu kawasagula wanhu okoneka wakiwa mwiisi ili wawe wagoli mditamanilo na wengile muundewa uja uyawalongele kowagwaa wanhu omnogela.

⁶ Lakini mweye mowabeza wanhu wakiwa. Vino si hewo bule wanhu wagoli owonela na kuwagala mkitala?

⁷ Vino si hewo bule odiliga twaga dinogile da Kilisito ija imumtamanila?

⁸ Motenda goya kamba modigoga lagizo da undewa wa Imulungu dili mna Gamaandiko Gang'alile, “Mnogele miyago kamba viuinogela mwenyego.”

⁹ Lakini mwahaibagula motenda nzambi na motagusigwa mubananga kwa kugabena malagizo.

¹⁰ Kwavija munhu yoyose yogagoga malagizo gose ga Imulungu yahabena lagizo dimoja, kana kitala cha kubena malagizo gose.

¹¹ Kwavija heyo yalongile, “Sikuutende ugoni,” vivija kalonga, “Sikuukome.” Avo kamba hutenda ugoni lakini kokoma, gweye kubena malagizo.

¹² Longeni na sang'haneni kamba wanhu onda watagusigwe na malagizo gotenda wanhu walekesigwe.

¹³ Kwavija Imulungu kotagusa bila bazi kwa munhu yoyose yelibule bazi. Lakini munhu yeli na bazi hadumba kutagusigwa.

Kutamanila na sang'hano

¹⁴ Ndugu zangu, vino munhu kopata choni yahalonga kana tamanilo lakini halagusa kwa kusang'hana? Vino tamanilo jake dodaha kumkombola?

¹⁵ Tulonge mkulu wako hebu lumbu jako kabule viwalo hebu ndiya.

¹⁶ Vino chofaya choni mweye kuwalongela, “Gendeni moyo uholile mkote moto na kwiguta,” lakini hamuwagwaa vija vilondigwa kwa ugima wao?

¹⁷ Vivo ili, tamanilo bila sang'hano difa.

¹⁸ Lakini munhu kodaha kulonga, “Gweye kuna tamanilo, niye nosang'hana.” Ndagusile tamanilo jako bila kusang'hana na niye nikulagusile tamanilo jangu kwa kusang'hana.

¹⁹ Gweye kotogola kamba hana Imulungu imoja yayiyeka! Ona hata vinyamkela vivija otogola na odumba na kugwaya.

²⁰ Gweye kwa mbozi! Vino kolonda kula-gusiligwa tamanilo bila sang'hano hadifaya?

²¹ Vino muhenga wetu Abulahamu katendigwa vilihi kanoga mgameso ga Imulungu? Kubitila sang'hano zake, viyamulavile nhosa mwanage Isaka muupango.

²² Mokona! Tamanilo jake na sang'hano vigena hamoja, na tamanilo jake ditelela kwa kusang'hana.

²³ Avo galawilila Maandiko Gang'alile galongile, “Abulahamu kamtogola Imulungu, na katendigwa kanoga mgameso gake.” Avo Abulahamu kakemigwa mbwigake Imulungu.

²⁴ Avo mokona, munhu kotendigwa kanoga mgameso ga Imulungu kwa kusang'hana na siyo kwa kutamanila kwiiyeka.

²⁵ Vivija vivo ikalile kwa Lahabu ija imgoni, katendigwa kanoga mgameso ga Imulungu kwa kija kiyasang'hane viyawabokele waja wacholile kusepa na kawataza walawanye kubitila nzila iyagwe.

²⁶ Kamba viili kwa lukuli bila loho lufa, vivo ili kwa kutamanila bila kusang'hana kufa.

Lulimi

¹ Ndugu zangu, wanhu wengi kumwenu sikuwasulukile kuwa wafundiza, kwavija mojuwa kamba siye tufundiza totagusigwa ng'hani.

² Siye wose totenda vihile miyanza mingi. Kamba munhu hatenda vihile mna ukulonga, munhu ayo katelela na vivija kodaha kulutawala lukuli lwake lose.

³ Siye towafunga falasi kibimhi cha zuma kili na nzabi mmulomo ili watutegeleze, na todaha kuwalongoza kokose tukulonda.

⁴ Hebu geseni ngalawa hamoja na ukulu wake na yosung'higwa na beho, lakini yolongozigwa na ng'hafi kokose koyolonda mulosaji.

⁵ Vivo ili kwa lulimi hamoja ni maungo madodo ga lukuli, lakini loitapa kwa mbuli ng'hulu.

Vivija geseni viili kwa muhulo mkulu olukuzigwa kwa sese ndodo ya moto!

⁶ Lulimi luigala na moto, umema gehile na ni maungo madodo mulukuli lakini lounanga lukuli lose. Lomnanga munhu wose na kuugela muumoto ugima wose wa munhu toka kuvumbuka mbaka kufa kwavija lenyego lolukuzigwa kwa moto wa Jehanamu.

⁷ Munhu kodaha kuwafuga wanyama wose wa mwiisi, kowafuga ndege na wang'onyo na vinhu vose vili muibahali.

⁸ Lakini kuduhu munhu yodaha kulufuga lulimi lwake. Lulimi lwiha na halulongozigwa na lumema sumu igalaga ifa.

⁹ Kwa lulimi tomgwaa nhogolwa Mndewa Tataetu na vivija kwa lulimi towaduwila wanhu,

waumbigwe kwa kuigala na Imulungu.

¹⁰ Mmulomo umoja munhu kolonga mbuli za kutambikila na mbuli za kudumiliza. Ndugu zangu sambu iwe vivo.

¹¹ Vino, mazi gamulile na mazi gausungu godaha kulawa mwiinzasa imoja?

¹² Ndugu zangu, vino biki da mtini dodaha kulela zeituni? Hebu mzabibu odaha kulela tini? Vivija nzasa ya mazi gausungu haidaha kulava mazi gamulile.

Nzeweze ilawa kwa Imulungu

¹³ Vino nani yeli na nzeweze na ubala kumwenu? Yalaguse mbuli ayo kwa kusang'hana ganogile, ganogile gotendeka kwa moyo wa uhole uli kwa munhu yeli na nzeweze.

¹⁴ Lakini kamba mizoyo yenu imema migongo na usungu na gahigahi, sambu muugubike ukweli kwa kuitapa mbuli ya nzeweze yenu.

¹⁵ Nzeweze kamba ayo hailawa kuulanga, ila yolawa mwiisi na ya wanhu na vinyamkela.

¹⁶ Kwavija wahawa na migongo na gahigahi, vivija kokuwa na bamila na kila kinhu kihile.

¹⁷ Lakini nzeweze ilawa kuulanga tanhu isunhigwa, na vivija ina tindiwalo na unogelwa na uhole, yowagelegeza wayagwe na imema bazi na yotenda ganogile, haibagula wanhu na yabule utapitapi.

¹⁸ Wanhu onogelwa kuwatenda wanhu wakale goya ohanda mbeyu ya tindiwalo na osenga ganogile.

4

Kuilava kwa Imulungu

¹ Migomvi na kuitowa kwenu kolawa kwahi? Volawa mumo mna ukusulukila kwenu, avo vogomba siku zose mmizoyo yenu.

² Mosulukila ng'hani vinhu na kwavija hamuvipata mokoma, movonela migongo vinhu va wayagwe lakini hamuvipata, avo mogomba na kuitowa. Mweye mwabule vinhu vimulonda kwavija hamumpula Imulungu.

³ Na mwahampula, hawagwelela bule, kwavija mopula kwa mizoyo ihile, ili muvisang'hanile kamba vimulonda mna ukusulukila kwenu.

⁴ Mweye wanhu hamutamaniligwa! Vino hamujuwile bule kamba kuinogela isi ino kuko kuihila na Imulungu? Munhu yoyose yoinogela isi ino koihila na Imulungu.

⁵ Sikumugese kamba Maandiko Gang'alile galonga bule, vigalongile, “Loho yekigwe na Imulungu mgati mmwetu kotusulukila mbaka kokona migongo.”

⁶ Lakini ng'hekewa iyotugwaa Imulungu ina nguvu ng'hani. Kamba Maandiko vigalonga, “Imulungu kowalema wanhu oitapa, lakini kowagwaa ng'hekewa wanhu wahole.”

⁷ Avo, ilaveni kwa Imulungu, mulemeni Mwenembago nayo kowakimbila.

⁸ Mkweseleni behi Imulungu nayo kowakwesela behi. Sunheni makono genu mweye wene nzambi. Sunheni mizoyo yenu, mweye watapitapi!

⁹ Nyunyuwaleni na lileni na kuiyalala. Daba jenu digaluke ndilo, na deng'ho jenu diwe kunyunyuwala!

¹⁰ Igweni kuulongozi wa Mndewa na mumtamanile nayo kowenula uchanha.

Mbuli ya kumtagusa miyago yamtogole Yesu

¹¹ Ndugu zangu, sikumuilonge vihile mweye kwa mweye. Munhu yoyose yomulonga vihile ndugu yake hebu kumtagusa kogalonga vihile malagizo na kugatagusa. Wahagatagusa malagizo hugagoga malagizo, lakini kogatagusa.

¹² Imulungu yaiyeka yolava malagizo na kutagusa, nayo kodaha kukombola na kunanga. Avo gweye kwa nani mbaka komtagusa miyago?

Kuzumwa mbuli ya kuitapa

¹³ Avo, tegelezeni mweye mulongaga, “Lelo hebu mayo tochola kudibuga dino hebu dija tokala mwaka mgima na tochuuza vinhu na kupata sente.”

¹⁴ Mweye hamujuwile ugima wenu mayo vonda uwe! Ugima wako una choni? Mweye muigala na kungugu dolawilila kwa kipindi kidodo na kulawanya.

¹⁵ Molondigwa mulonge, “Kamba Mndewa yahalonda, tokala wagima na kutenda kino hebu kija.”

¹⁶ Lakini sambu moitapa na kuigoda, kuitapa kamba kuko hakunogile bule.

¹⁷ Avo munhu yoyose yogajuwa ganogile ga kusang'hana, lakini hagasang'hana, munhu ayo kotenda nzambi.

5

Kuwazuma wanhu wagoli

¹ Sambu tegelezeni mweye wanhu wagoli, lileni na kuiyalala mbuli ya magayo gonda gawezile.

² Vinhu venu vokola, na viwalo venu vidigwa na wang'onoyo.

³ Zahabu zenu na sente zigwa lungwi, na lungwi alo lolonga kimutendile na loja ng'huli zenu kamba moto. Mweye muikila ugoli mzisiku za uhelelo.

⁴ Kwavija hamuwalihile kinhu iwanhu wasang'hane mmigunda yenu, tegelezeni kuiyalala kwao! Ndilo ya wanhu wasengile mmigunda yenu Imulungu yeli na Udahi wose kaihulika.

⁵ Mukala mwiisi kwa ugima wa kutenda vimulonda wenyego na uhondo. Muneneha mbuli ya siku da kuchinjigwa.

⁶ Muwatagusa na kuwakoma wanhu wanogile na hewo hawawalemele kwa chochose!

Kufunga umoyo na kumpula Imulungu

⁷ Ndugu zangu, fungeni moyo, mbaka vonda yeze Mndewa. Loleni, mlimaji viyobetela minoga yake ilave ndiya zinogile. Heyo kofunga umoyo na kubetela mvula za vuli na mashika.

⁸ Mweye vivija mufunge umoyo na kugangamala, kwavija Mndewa kammabehi kwiza!

⁹ Ndugu zangu, sikumuinung'unikile, bule Imulungu kowatagusa. Kwavija msemi ka haulwivi.

¹⁰ Ndugu zangu, kwa mbuli ya kufunga umoyo mna gamagayo, waloleni watula ndagu wa Imulungu walongile usenga ulawile kwa Mndewa.

¹¹ Towakema wao wamweda kwavija wafunga umoyo. Muhulika Ayubu viyafungile umoyo na mojuwa Mndewa viyantendele mbaka ku- uhelelo. Kwavija Mndewa kana bazi ng'hani na muhole.

¹² Ndugu zangu! Kubanza gose, sikumuiduwile. Sikumuiduwile kwa ulanga hebu kwa isi hebu kwa kinhu chochose kiyagwe. Mwahalonga, “Ona” Iwe ona, na “Bule” iwe bule, kamba siyo avo Imulungu kowatagusa.

¹³ Kamba munhu yoyose kumwenu kogaya, yampule Imulungu. Munhu yeli na deng'ho, yamwimbile Imulungu nyila za kumtogola.

¹⁴ Kamba munhu yoyose kumwenu mtamu, yawakeme wavele wa kibumbila cha wanhu wantogole Yesu, nao wampulile kwa twaga da Mndewa na wambake mavuta.

¹⁵ Avo wahapula kwa kutamanila mtamu ayo kohonyigwa, na Mndewa komtenda yakone goya, na kamba katenda nzambi, zogeligwa kumgongo.

¹⁶ Avo kila munhu yamulongele miyage nzambi zake, muipulile ili muhonyigwe. Kupula kwa munhu yanogile mgameso ga Imulungu kuna nguvu ng'hani ya kutenda mengi.

¹⁷ Eliya kakala munhu kamba siye. Kawamba kumpula Imulungu mvula sikuitowe, mvula nayo haitowile mwiisi kwa miyaka midatu na miyezi sita.

¹⁸ Abaho kampula kabili, na mvula itowa na vihandigwe mwiisi vilela.

¹⁹ Ndugu zangu, kamba imoja wenu yahaga kuujuwa ukweli, na iyagwe yahambweza,

²⁰ mujuwe kamba, munhu yoyose yombweza mnzila inogile munhu mwene nzambi, komkom-bola na ifa na nzambi zake nyingi zogeligwa kum-gongo.

Biblia Kikutu **The New Testament in Kutu**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Kutu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Kutu

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

NT: © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word for the World; OT: © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025

b3548da5-0b1c-5f8f-89e7-2d3bc2f58102